

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد

رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی (گرایش مدیریت ورزشی)

عنوان:

نقش فن آوری اطلاعات و ارتباطات ICT در فرآیند تصمیم‌گیری

مدیران سازمان‌های ورزشی

استاد راهنما: دکتر حبیب هنری

استاد مشاور: دکتر غلامعلی کارگر

استاد داور: دکتر فرزاد غفوری

پژوهش‌گر: مولود احمدپور فتمه‌سری

بهمن ۱۳۸۹

تقدیم ہے:

پدر و مادر عزیزم

به نام صاحب سپاس و ستایش

به نام او که در سلطنتش دیرینه است و در جلالش بزرگ، در صنعتش حکیم و در لطفش قدیم

اینک که به یاری پروردگار عالم، بخش علمی این پایان نامه به اتمام رسیده است، بر خود واجب می دانم با تقدیم مراتب سپاس و تشکر از اساتید محترم، بخشی از بار سنگین محبت و لطف ایشان را از دوش برداشته و با مهر انسانیت کار این پایان نامه را به اتمام برسانم.

استاد ارجمند جناب آقای دکتر حبیب هنری

از این که با صبر و حوصله مرا در تهیه و تنظیم این پایان نامه یاری نمودید، سپاسگزارم. صبر، تحمل و مساعدت های شما را فراموش نمی کنم.

استاد ارجمند جناب آقای دکتر غلامعلی کارگر

همواره سپاسگزار درس های بزرگی که به من آموخته اید، خواهم بود.

استاد ارجمند جناب آقای دکتر فرزاد غفوری

به خاطر صرف وقت و دقت نظری که مبذول داشتید و با رهنمودهای ارزشمندتان بر غنای این پژوهش افزودید از شما تشکر و قدردانی می کنم.

در پایان مراتب تقدیر و امتنان خود را به حضور اساتید و دوستانی که در به ثمر نشستن این پژوهش مرا یاری نمودند، ابراز می نمایم.

چکیده:

نقش فن آوری اطلاعات و ارتباطات در فرآیند تصمیم‌گیری مدیران سازمان‌های ورزشی

تصمیم‌گیری یک فعالیت اساسی مدیران در سازمان محسوب می‌شود. بنابراین بعضی از پژوهشگران آن را به عنوان گوه‌ره شغل مدیر و عامل مهم حیات سازمان توصیف کرده‌اند و پیشنهاد می‌کنند که تصمیم‌گیری مترادف با مدیریت است. در تصمیم‌گیری مدیران نیازمند اطلاعات صحیح، دقیق و قابل اطمینان هستند که در همه نواحی کارکردی و در همه سطوح مدیریتی تأثیرگذار است. برای مدیران ضروری است از ابزارها و روش‌های مؤثر و مناسب جهت ذخیره، دسترسی، پردازش و انتقال اطلاعات استفاده کنند. به نظر می‌رسد ICT ابزاری ارزشمند برای کمک به مدیران در این امر باشد. هدف از انجام این پژوهش توصیفی-همبستگی، بررسی نقش ICT در فرآیند تصمیم‌گیری مدیران سازمان‌های ورزشی است تا بررسی شود که مدیران سازمان‌های ورزشی به چه میزان از ICT استفاده می‌کنند و آیا از این دانش روز و ابزار قدرتمند در فرآیند تصمیم‌گیری‌های سازمانی خود استفاده می‌کنند.

این پژوهش به شکل میدانی انجام پذیرفت و داده‌ها با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری شد. پژوهش‌گر پرسشنامه را با استفاده از پیشنهادات و نظرات کارشناسان تهیه کرد. پرسشنامه حاوی پرسش‌هایی در مورد ویژگی‌های فردی، میزان استفاده از ICT و تصمیم‌گیری بود. روایی آن توسط کارشناسان و اساتید مدیریت ورزشی تأیید و ضریب آلفای کرونباخ، برای پرسشنامه ICT برابر با ۰/۹۱ و برای پرسشنامه تصمیم‌گیری ۰/۹۴ محاسبه گردید. جامعه آماری این پژوهش شامل مدیران (رئیس، نایب‌رئیس و دبیر) فدراسیون‌های ورزشی و مدیران ستادی سازمان تربیت بدنی در نظر گرفته شد. از آزمون‌های کلموگروف اسمیرنوف، ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن و تحلیل رگرسیون جهت بررسی به فرضیه‌های پژوهش گردید.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بین استفاده از ICT با شناسایی مشکل، شناسایی فرصت، شناسایی و طراحی راه‌حل‌های مختلف، تجزیه و تحلیل راه‌حل‌ها و درانتخاب راه‌حل مناسب ارتباط معنادار وجود دارد. همچنین مشخص شد که مدیران سازمان‌های ورزشی، حدود ۲۳٪ اطلاعات مورد نیاز تصمیم‌گیری‌های سازمانی‌شان را با استفاده از ICT تأمین می‌کند و حدود ۷۷٪ اطلاعات از منابع دیگر تأمین می‌کنند. با توجه به نتایج بدست آمده، مدیران سازمان‌های ورزشی به ICT در فرآیند تصمیم‌گیری‌شان نیاز دارند، مخصوصاً فن‌آوری‌های که متناسب با نیاز آن‌ها باشد. بنابراین لازم است سازمان‌های ورزشی به وسیله تجهیزات مناسب و مدرن جهت تصمیم‌گیری و مدیریت مجهز شوند.

واژه‌های کلیدی: فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، تصمیم‌گیری، سازمان‌های ورزشی

فصل اول

کلیات پژوهش

۱-۱- مقدمه

امروزه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات^۱ رشد چشم‌گیری در میان کشورهای مختلف داشته و مزایای فراوانی را برای کشورها ایجاد کرده است (حنفی‌زاده و همکاران، ۱۳۸۶). رشد سریع فن‌آوری اطلاعات^۲ و گسترش حوزه‌های اثرگذاری آن در تمام شئون زندگی انسان، فضای ابهام‌آمیزی را پیش روی متفکران علوم انسانی قرار داده است. سرعت تحولات به گونه‌ای بوده است که متفکران غربی نیز متحیرانه به آن می‌نگرند و سعی در ارزیابی و دیدبانی حدود اثرگذاری آن دارند (فهیمی و نصیری‌یار، ۱۳۸۵)، بدیهی است که در چنین موقعیتی، شناخت تأثیرات فن‌آوری اطلاعات اهمیت فزاینده‌ای یافته است (حسن‌پور، ۱۳۸۶).

بررسی پژوهش‌های به عمل آمده در حوزه‌های مختلف، همچنین خبرهای روزانه سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، ورزشی و فرهنگی نشان از آن دارند که عمده مشکل‌های موجود در این حوزه‌ها، ناشی از ضعف مدیریت است. این در حالی است که کنفرانس‌ها و جلسه‌های مدیریتی بسیاری برای تصمیم‌گیری‌های کلان و یا در سطح پایین‌تر در تمام اداره‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و بر اساس روش‌های نوین مدیریتی برگزار می‌شوند و در نهایت منجر به تصمیم‌هایی می‌شود که به منظور اجرا به تمام سطح‌های سازمان ابلاغ می‌شود، اما مشکل مدیریت کجاست؟ (مرادی و همکاران، ۱۳۸۸).

امروزه اهمیت اطلاعات^۳ و اطلاع‌رسانی، برکسی پوشیده نیست. اطلاعات به عنوان منبع اصلی قدرت و تسلط بر دیگران نقش مهمی را ایفا می‌کند و مهم‌ترین مشخصه یک جامعه قدرتمند الویت دادن به

1-Information and Communication Technology (ICT)

2-Information Technology (IT)

3-Information

عنصر اطلاعات می‌باشد. یکی از کاربردهای مهم اطلاعات را می‌توان در مدیریت سازمان و رسیدن به اهداف سازمان مشاهده کرد. کاربرد اطلاعات صحیح، دقیق و به موقع در وظایف مدیریت می‌تواند گامی مؤثر در جهت حل بسیاری از مشکلات سازمانی باشد (رفیعی، ۱۳۷۷، ص ۱۰۰).

اولین قدم در اجرای وظایف مدیریت تصمیم‌گیری^۱ است (الوانی و خسروی، ۱۳۸۴). برطبق تئوری هربرت آ. سایمن^۲ (۱۹۷۷) تصمیم‌گیری مدیریتی معادل با کل فرآیند مدیریت است. برای توضیح این نظریه به وظایف مهم یک مدیر یعنی برنامه‌ریزی توجه کنید. برنامه‌ریزی مستلزم تصمیم‌گیری است. چه چیزی؟ چگونه؟ کجا؟ به وسیله‌ی چه کسی باید انجام شود؟ همانند برنامه‌ریزی، وظایف دیگر مدیریت از جمله سازماندهی و نیز کنترل بر تصمیم‌گیری تأکید دارند. تصمیم‌گیری برای استفاده کارا از نیروی انسانی، تجهیزات و دیگر منابع سازمانی برای هر مدیری، امری ضروری است. از این رو، مدیر همیشه در صدد است تا بیشترین بهره‌وری را از امکانات و منابع خود برای دستیابی به هدف‌های از پیش تعیین شده، محقق سازد (کندری، ۱۳۸۷).

۱-۲- بیان مسأله

در هزاره جدید فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به سرعت جهان را درنوردیده است و بر بسیاری از ابعاد زندگی بشر تأثیر گذاشته است (اوضاعی، ۱۳۸۷، ص ۱۳)، فن‌آوری اطلاعات، عامل حیاتی پیشرفت سازمان‌ها و منبع تقویت‌کننده تمایز رقابتی شده است (لین^۳، ۲۰۰۷)، فن‌آوری اطلاعات ماشین کار تلقی می‌شود و ارتباطات محصول آن است. فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به یکدیگر پیوسته‌اند. بدون فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، ارتباطات در سطح بین‌المللی و بین افراد غیر ممکن خواهد بود. مرکز جامع سیستم‌های اطلاعاتی درباره فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات این چنین توضیح می‌دهد که فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات با تأکید بر روند رو به رشد استفاده از کامپیوترها برای ارتباطات از رشد فنونی مانند اینترنت ناشی شده است. بنابراین می‌توان گفت: فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات عبارتی است که برای توصیف ابزارها و فرآیندها به منظور دسترسی، بازیافت، ذخیره، سازماندهی، کنترل، تولید، ارائه و تغییر اطلاعات به وسیله ابزار الکترونیکی و اتوماتیک به کار می‌رود (اوضاعی، ۱۳۸۷، صص ۱۲ و ۱۳).

1- Decision Making
2- Simon, A Herbert
3- lin

یکی از موضوعاتی که در مدیریت جایگاه قابل ملاحظه‌ای دارد، بحث تفاوت مدیران در تصمیم‌گیری است. بزرگان علم مدیریت در الویت‌گذاری کارهای با اهمیت مدیران، تفاوت نظرهایی دارند اما تمام آن‌ها در این‌که، تصمیم‌گیری درست در زمان حیاتی، اساسی‌ترین وظیفه‌ی مدیر است تردید ندارند. تصمیم‌گیری از اجزای جدایی‌ناپذیر مدیریت به شمار می‌آید و در هر وظیفه مدیریت به نحوی جلوه‌گر است (الوانی، ۱۳۸۸، ص ۱۹۹). مدیران همواره در انجام تمامی وظایف خود با شرایطی مواجه می‌شوند که لزوم اتخاذ تصمیم از جانب آنها را می‌طلبد. همین امر نفوذ و جایگاه بسیار مهم وظیفه تصمیم‌گیری را در تمامی وظایف مدیران و فرآیندهای سازمانی نشان می‌دهد (آرنالدو^۱، ۲۰۰۷)، مدیران گاهی اوقات ملاحظه می‌کنند که تصمیم‌گیری شغل اصلی آن‌ها را تشکیل می‌دهد، زیرا به طور مداوم باید انتخاب کنند چه کاری باید انجام شود، چه کسی آن را انجام دهد، چه زمانی، در کجا و حتی چطور باید انجام شود (کونتز و همکاران، ۱۳۸۰، ص ۱۸۳).

با وجود این‌که فرآیند تصمیم‌گیری^۲، مهم‌ترین بخش از مدیریت است، لکن اکثر آن‌چه در ادبیات مدیریت آمده است بر لحظه‌ی تصمیم توجه می‌کند نه بر کل فرآیند پیچیده و طولانی تصمیم‌گیری، یعنی تعریف و کشف بدیل‌هایی که قبل از تصمیم‌گیری نهایی وجود دارد (زاهدی، ۱۳۸۰، ص ۳۰). مدیران بنا به ضرورت تصمیم‌گیرنده‌اند، ولی بیش‌تر آنان از تحلیل این‌که چگونه به تصمیمی می‌رسند، ناتوانند (میرآبی، ۱۳۸۳، ص ۷۵).

تصمیمات انجام گرفته توسط مدیران در سطوح مختلف سازمانی هم از نظر نوع و هم از لحاظ محتوا با یکدیگر تفاوت می‌کنند. در سطوح بالای یک سازمان، استقرار هدف‌ها و استراتژی‌های فراگیر مهم‌ترین تصمیم‌هایی هستند که باید اتخاذ شوند (میرآبی، ۱۳۸۳، ص ۷۶). با توجه به سطوح مختلف مدیریت در سازمان‌های مختلف، نیاز به بررسی نقش، آثار و پیامدهای فن‌آوری در تمامی تصمیم‌گیری‌های مدیریت در سطوح مختلف و در سازمان‌های مختلف (تجاری، آموزشی، دولتی، سیاسی و...) امری واضح و مشهود است (فهیمی و نصیری‌یار، ۱۳۸۵).

مدیریت سازمان‌های پویا بسیار حساس است. برای اداره این سازمان‌ها مدیران پیوسته باید تصمیمات مؤثر را اغلب در شرایطی که دانش و اطلاعات ناقص است، بگیرند (فورد و مک‌کورماک^۳،

1-Arnaldo

2-Decision Making Process

3-Ford & McCormack

(۲۰۰۰). با توجه به اهمیت ورزش و محیط پویای سازمانی آن تصمیم‌گیری یکی از ارکان مهم وظیفه مدیریت است و این مهم جز در سایه ابزارهای مناسب تحقق نمی‌یابد (سجادی، ۱۳۸۴، ص ۲۰۰). از مسائل مهم تصمیم‌گیری، به موقع و صحیح بودن آن است. در واقع رمز موفقیت مدیریت، در تصمیم‌گیری صحیح آن است (میرآبی، ۱۳۸۳، ص ۷۵). در دنیای امروز اداره امور سازمانی نمی‌تواند صرفاً بر نبوغ و قضاوت شخصی افراد متکی باشد، بلکه تصمیمات بایستی حتی‌الامکان بر پایه بررسی‌های علمی، آمار و اطلاعات دقیق و به موقع و بر طبق اصول و روش‌های خاصی صورت پذیرد (کفایی، ۱۳۸۴). در دنیای امروز مدیریت، یکی از مشکلات کمبود اطلاعات مدیران است که البته این کمبود مربوط به کمیت اطلاعات نیست، بلکه مربوط به کیفیت اطلاعات است و سبب می‌شود که مدیران قادر نباشند از آن اطلاعات در فرآیند تصمیم‌گیری استفاده کنند. این مسأله نیاز به اطلاعات به موقع، صحیح و قابل اعتماد را به روشنی نشان می‌دهد (قنبری، ۱۳۸۴). باید خاطر نشان کرد که خسارات ناشی از تصمیم‌های ضعیف جبران‌ناپذیر است (الوانی و خسروی، ۱۳۸۴).

فن‌آوری اطلاعات یک تسهیل‌کننده با اهمیت در زمینه ذخیره‌سازی، پردازش و تبادل منابع اطلاعاتی است (گلچین‌پور، ۱۳۸۸). با توجه به اهمیت روز افزون اطلاعات و نقش آن در تصمیم‌گیری مدیران به نظر می‌رسد که استفاده از تکنولوژی اطلاعات "کارا و اثربخش" بیش از گذشته اهمیت پیدا خواهد کرد (حاجی محمد علیها، ۱۳۸۶) و برای هر که به دنبال برنامه‌ریزی، توسعه و پیشرفت است امری ضروری است (حسنلو و همکاران، ۲۰۰۹).

فن‌آوری‌های نوین اطلاعاتی و کاربردهای آن فن‌آوری با سرعت ظهور و بروز می‌یابند. فردی که دارای درک قوی از فن‌آوری اطلاعات است، قادر خواهد بود از این پیشرفت‌ها بهره‌گیرد (رابعی، ۱۳۸۰، ص ۴۴). استفاده از کامپیوتر و تکنولوژی در زمینه‌های مختلف متداول شده است، مدیریت ورزشی نیز از این گرایش در حال افزایش استفاده از کامپیوتر و فن‌آوری به دور نیست (چن یو^۱). حال با توجه به نقش انکارناپذیر فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در ذخیره‌سازی، پردازش و تبادل اطلاعات و در راستای آن در شکل‌دهی و جهت‌دهی تصمیم‌گیری مدیران سازمان‌های ورزشی، پژوهش‌گر قصد دارد بررسی کند که، مدیران سازمان‌های ورزشی تا چه میزان از این ابزار نیرومند و نوین در فرآیند تصمیم‌گیری و در پی آن در جهت رشد و توسعه ورزش کشور بهره‌برده‌اند؟

آیا مسئولان و مدیران سازمان‌های ورزشی توانسته‌اند در تصمیمات خود از فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در پیشبرد اهداف ورزشی و گسترش سطوح مختلف ورزش کشور استفاده نمایند؟ بنابراین سؤال اصلی این پژوهش عبارت است از:

فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در فرآیند تصمیم‌گیری مدیران سازمان‌های ورزشی ایران چه نقشی دارد؟

۱-۳- اهمیت و ضرورت پژوهش

از جمله مسائل مهم و حیاتی در هر سازمانی تصمیم‌گیری است (زارعی‌متین، ۱۳۸۲، ص ۱۷). سازمان‌های گوناگون انواع خدمات [آموزش، بهداشت و درمان، فرهنگ و هنر، ورزش و تربیت بدنی و ...] و تولیدات مورد نیاز جامعه را تولید و فراهم می‌کنند. هر سازمان با انجام دادن وظایف مختلف، هدف‌های متفاوتی را برای جامعه و مردم آن محقق می‌سازد (زارعی‌متین، ۱۳۸۲، ص ۱۷). مدیر در انجام وظایف محول چاره‌ای جز تصمیم‌گیری ندارد. مسئولیت تصمیم‌گیری در سازمان از جمله سازمان‌های ورزشی به عهده مدیران آن سازمان است که با تعمق و دقت، ضمن در نظر داشتن همه جوانب کار، در ارتباط با موضوع مورد نظر تصمیم‌گیری می‌کنند (سجادی، ۱۳۸۴، ص ۲۰۶).

در عرصه تربیت بدنی و ورزش مانند سایر عرصه‌ها مدیران نیازمند اتخاذ تصمیم‌های مؤثر و کارآمد هستند، زیرا جهت پیشبرد برنامه‌ها و اجرای صحیح آن‌ها می‌بایست تدابیری اندیشیده شود و راهکارهایی انتخاب گردد تا نیل به اهداف از پیش تعیین شده، با حداقل استفاده از منابع مادی و زمان به خوبی امکان‌پذیر گردد. همچنین به علت ماهیت ورزش و محیط بسیار متغیر آن، مدیران همواره با تصمیم‌گیری‌های گوناگون در زمینه‌های مختلف سروکار دارند، از این رو نوع اطلاعات و تصمیمات از موردی به مورد دیگر متفاوت است، در نتیجه در فرآیند تصمیم‌گیری باید نسبت به نوع اطلاعات توجه خاص مبذول داشت تا با توجه به آن‌ها تصمیم بهینه اتخاذ شود. ادراک اطلاعات و منابع مرتبط در اتخاذ تصمیمات صحیح بسیار اهمیت دارد. نادیده گرفتن اطلاعات و انتظارات غیر منطقی و نادرست، به تصمیم‌گیری نادرست منجر می‌شود و مانع رسیدن سازمان به اهداف اصلی‌اش می‌شود.

در شرایط متلاطم دسترسی به اطلاعات صحیح و کافی عامل بسیار مؤثر تصمیم‌گیری می‌باشد. اطلاعات باید به موقع به دست تصمیم‌گیرنده برسد تا مؤثر باشد و هر قدر اطلاعات مهم‌تر و ارتباط

بیش‌تری به موضوع داشته باشد، تصمیمی که اتخاذ خواهد شد نیز بهتر و مؤثرتر خواهد بود (کفایی، ۱۳۸۴).

امروزه تغییرات بسیار سریع و پیچیده محیط، لزوم شیوه‌های تصمیم‌گیری مناسب و اخذ تصمیمات مستدل را برای مدیران روشن می‌سازد (کرمی، ۱۳۸۰). به طور خلاصه روش‌های تصمیم‌گیری مؤثر ممکن است منتج به تصمیماتی شود که به احتمال زیاد به نتایج دل‌خواه و مطلوب منجر شود (تاسا و وایت، ۲۰۰۵). سازمان‌های ورزشی نیز از تأثیرات تغییرات محیطی در امان نیستند و مجبورند خودشان را بیش‌تر با تغییرات سازگار کنند (گالاردو^۱ و همکاران، ۲۰۰۸). از سوی دیگر در سازمان‌های ورزشی به جهت نوع کار، احتمال بروز مسأله زیاد است و یک مدیر امکان دارد به طور معمول در جریان کارهای روزانه به دفعات با مسأله یا مسائل گوناگون برخورد کند. شناسایی دقیق مسأله و نحوه برخورد با آن از موارد اساسی است (سجادی، ۱۳۸۴، ص ۲۰۰).

در دنیای به شدت رقابتی بسیاری از شرکت‌ها کاربردهای فن‌آوری اطلاعات را که یک مزیت رقابتی جهانی را فراهم می‌کند را توسعه داده‌اند (پالویا^۲، ۱۹۹۷) و پژوهش‌های متعددی فواید اقتصادی سرمایه‌گذاری فن‌آوری اطلاعات را تحلیل کرده‌اند (اندرسون^۳، ۲۰۰۵). فن‌آوری اطلاعات به صورت عنصری وارداتی به سازمان‌های گوناگون کشور ما وارد شده است. مدیران و کارکنان سازمان‌های گوناگون با تلاش بسیار خواهان بهره‌گیری هر چه بیش‌تر از این فن‌آوری هستند. این باور همگانی شده است که برخورداری از این فن‌آوری علاوه بر آن که نشانه‌ای برای نوگرایی است و منزلت اجتماعی به کارگیرندگان را افزایش می‌دهد، تأثیر غیر قابل انکار بر افزایش سرعت و دقت انجام امور و افزایش محصولات نهایی خواهد داشت. به ویژه در "جهان جهانی شده" امروزه ارتباطات و تبادل‌های انجام گرفته در سطح ملی و بین‌المللی نیز وابستگی بسیاری به توانایی در بهره‌گیری از این فن‌آوری دارد، به گونه‌ای که نمی‌توان حضوری فعال داشت، مگر با تکیه بر این فن‌آوری و بهره‌گیری به موقع و به جا از آن (رضایی، ۱۳۸۶، ص ۲۶).

روند رو به رشد و ازدیاد فن‌آوری اطلاعات تأثیر مهمی بر روی همه نواحی کارکردی مدیران در همه سطوح مدیریتی داشته است. این در حالی است که رویکرد بسیاری از افراد به رایانه، با دودلی و با

1-Gallardo

2-Palvia

3-Andersen.

اطمینان اندک همراه است. هرچند که سالهاست از رایانه استفاده می‌کنند. این تناقص ظاهری احتمالاً ناشی از این واقعیت است که درک حقیقی اندکی از فن‌آوری دارند (والهوس^۱ و همکاران، ۲۰۰۴). در سال‌های اخیر پیشرفت‌های تکنولوژیکی مهمی به وجود آمده است و سازمان‌های ورزشی نیز مانند دیگر حرفه‌ها باید پهلو به پهلو این رشد و پیشرفت باشند تا سودبخش باقی بمانند (لاگاردو و همکاران، ۲۰۰۸). آن‌چه مدیران به آن نیازمندند، ابزاری راحت، مطمئن و علمی برای یاری آنان در اتخاذ تصمیمات است که پیوسته یا گهگاه با آن مواجه می‌شوند (کرمی، ۱۳۸۰)، تا بتوانند به آسانی و سریع و با اطمینان بیش‌تر تصمیم‌گیری کنند.

تمام ویژگی‌ها در فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات وجود دارد و به طور گسترده می‌تواند در اختیار تمام سازمان‌ها، به ویژه سازمان‌های ورزشی که مقصود اصلی این پژوهش است قرار گیرد. ولی علی‌رغم اهمیت فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و قابلیت‌های مناسب این ابزار مشاهده می‌شود که در سازمان‌های ایرانی به نحو شایسته از آن استفاده نمی‌شود و ابعاد گوناگون آن برای مدیران ناشناخته است و متأسفانه مدیران از پیامدهای استفاده از آن در ایجاد تحولات سازمانی چندان شناختی ندارند.

پژوهش حاضر می‌کوشد تا به بررسی نقش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در فرآیند تصمیم‌گیری مدیران سازمان‌های ورزشی بپردازد، تا زمینه‌های لازم برای درک بهتر و عمیق‌تر این پدیده را فراهم آورد.

۱-۴- اهداف پژوهش

۱-۴-۱- هدف اصلی

تعیین نقش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در فرآیند تصمیم‌گیری مدیران سازمان‌های ورزشی

۱-۴-۲- اهداف فرعی

۱. تعیین نقش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در شناسایی مشکل در سازمان‌های ورزشی
۲. تعیین نقش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در شناسایی فرصت در سازمان‌های ورزشی
۳. تعیین نقش فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات در شناسایی و طراحی راه‌حل‌ها در سازمان‌های ورزشی

۴. تعیین نقش فن آوری اطلاعات و ارتباطات در تحلیل راه حل ها در سازمان های ورزشی
۵. تعیین نقش فن آوری اطلاعات و ارتباطات در انتخاب راه حل مناسب در سازمان های ورزشی
۶. تعیین میزان تأثیرگذاری فن آوری اطلاعات و ارتباطات بر فرآیند تصمیم گیری در سازمان های ورزشی

۱-۵- فرضیه های پژوهش

۱. بین استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات با شناسایی مشکل در سازمان های ورزشی ارتباط معناداری وجود دارد.
۲. بین استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات با شناسایی فرصت در سازمان های ورزشی ارتباط معناداری وجود دارد.
۳. بین استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات با شناسایی و طراحی راه حل ها در سازمان های ورزشی ارتباط معناداری وجود دارد.
۴. بین استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات با تحلیل راه حل ها در سازمان های ورزشی ارتباط معناداری وجود دارد.
۵. بین استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات با انتخاب راه حل مناسب در سازمان های ورزشی ارتباط معناداری وجود دارد.
۶. بین استفاده از فن آوری اطلاعات و ارتباطات با فرآیند تصمیم گیری ارتباط معناداری وجود دارد.

۱-۶- محدودیت ها و موانع پژوهش

علی رغم دقت و تلاشی که در مراحل اجرای این پژوهش به عمل آمد، محدودیت هایی بر آن وارد است که عبارتند از:

۱. محدود بودن سوابق مطالعاتی در ارتباط با فرآیند تصمیم گیری در مدیریت ورزشی
۲. پراکنده بودن سازمان های ورزشی (فدراسیون ها) در سطح شهر که و نیاز به زمان طولانی برای مراجعه به آنها
۳. محدود بودن جامعه آماری

۱-۷- تعریف مفاهیم و واژگان اختصاصی پژوهش

فن آوری

فن آوری به اطلاعات، تجهیزات، فنون و فرآیندهای لازم برای تبدیل نهاده‌ها به ستاده‌ها اطلاق می‌شود. یعنی فن آوری به این که چگونه نهاده‌ها به ستاده‌ها تبدیل می‌شوند، اشاره می‌کند (رابینز، ۱۳۷۹، ص ۱۵۱).

فن آوری عبارت است از ابزار، مکانیزم، دانش یا فرآیندی که برای تبدیل ورودی‌ها به خروجی‌ها برای ارتقاء قابلیت‌های افراد، گروه‌های کار و سازمان به کار می‌رود (میررکنی، ۱۳۸۷).

اطلاعات

اطلاعات به عنوان نتایج داده‌ها، حقایق، عقاید، دانش و پیام‌هایی تعریف می‌شود که شامل منابع منتشر شده یا منتشر نشده یا شامل ارتباطات شفاهی و کتبی که قادر است دریافت کننده یا مصرف کننده را در موضوع، مباحث، مشکلات و حوادث بهتر آگاهی دهد (همافر، ۱۳۸۸).

اطلاعات مفهومی است که از طریق آن انسان حقیقت یا ذهنیتی را درک و یا بیان می‌کند. اطلاعات در شکل‌گیری شناخت‌ها، آگاهی‌ها و دانش‌ها به کار می‌رود (محمودی، ۱۳۸۶، ص ۴۷).

اطلاعات، داده‌هایی است که پردازش، سازماندهی و ترکیب شده‌اند تا آگاهی بیش‌تری به فرد منتقل کنند. اطلاعات به شکل قابل درک برای گیرنده پردازش می‌شود و دارای ارزش خاصی برای شرایط و یا موقعیت تصمیم‌گیرنده است (قنبری، ۱۳۸۴).

فن آوری اطلاعات

فن آوری اطلاعات را می‌توان مجموعه فنون و ابزارهایی دانست که در جهت بهینه‌سازی و پشتیبانی فعالیت‌های سازمان بر محور اطلاعات و دانش به کار گرفته می‌شوند. این امر شامل: مطالعه، طراحی، توسعه، اجرا و نگهداری و مدیریت نظام‌های اطلاعاتی رایانه‌ای است که سازمان را در جمع‌آوری، ثبت، پردازش، ذخیره، بازیابی انتقال و توزیع اطلاعات یاری می‌کند (صراف‌زاده، ۱۳۸۶، ص ۱۸). فن آوری اطلاعات را می‌توان فنون و ابزارهایی دانست که در جهت بهینه‌سازی و پشتیبانی فعالیت‌های سازمان، بر محور اطلاعات و دانش بکار گرفته می‌شود (عربی، ۱۳۸۸).

فن‌آوری اطلاعات به عنوان ابزارهای بکار گرفته شده برای مدیریت اطلاعات توصیف شده است. این ابزارها شامل نرم‌افزار، سخت‌افزار و شبکه‌های مخابراتی، استفاده شده برای اداره اطلاعات می‌شود (اولگبود^۱، ۲۰۰۷). انجمن فن‌آوری اطلاعات آمریکا در تعریف فن‌آوری اطلاعات می‌گوید: (مطالعه، طراحی، توسعه، اجرا، پشتیبانی یا مدیریت سیستم‌های اطلاعاتی رایانه‌ای، خصوصاً نرم‌افزارهای کاربردی و سخت‌افزارهای رایانه را فن‌آوری اطلاعات گویند). به طور خلاصه، فن‌آوری اطلاعات با کاربرد رایانه‌های الکترونیکی و نرم‌افزارهای رایانه‌ای به منظور تبدیل، ذخیره، حفاظت، انتقال و بازیابی اطلاعات سر و کار دارد (نبوی و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۶۸).

فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات

فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به مجموعه و ترکیبی از فنون، مهارت‌ها، عملیات و دانش مرتبط با ابزارها (سخت‌افزار و نرم‌افزار) گفته می‌شود که در جهت تهیه، تولید، ذخیره‌سازی، پردازش، بازیابی و تبادل اطلاعات در سیستم‌های اطلاعاتی و شبکه‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد (محمودی، ۱۳۸۶، ص ۲۲۶).

فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات عبارت است از: مجموعه ابزارها و روش‌هایی که با بهره‌گیری از رایانه و شبکه‌های ارتباطاتی برای تولید و نشر، ذخیره، سازماندهی، مبادله، دسترسی، بازیابی و اشاعه اطلاعات بکار می‌رود. بدین ترتیب، فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات شامل طیف گسترده‌ای از ابزارها، کارکردها و فرآیندهایی می‌شود که در حوزه‌های تولید، توزیع، سازماندهی، مبادله، دسترسی و اشاعه اطلاعات صورت می‌گیرد. به بیان دیگر، فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات شامل دو وجه سخت‌افزاری و نرم‌افزاری است که هر یک در برگیرنده انواع روش‌ها، ابزارها و استانداردهای مربوطه است (نبوی و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۶۵).

تعریف عملیاتی: فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات به معنی دانش و مهارت استفاده از کامپیوتر و سیستم‌های ارتباطی برای ذخیره‌سازی، کاربرد و انتقال اطلاعات است و در پژوهش حاضر فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات شامل کلیه فن‌آوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی نوین که در سازمان‌های ورزشی توسط مدیران استفاده می‌شود.

تصمیم‌گیری

تصمیم‌گیری، طریقه عمل و یا حرکت در مسیر خاص است که با تأمل و آگاهانه از میان راه و روش‌های مختلف برای نیل به یک هدف مطلوب انتخاب شده است (قنبری، ۱۳۸۴). تصمیم‌گیری، فرآیند انتخاب یک راه‌کار از بین راه‌کارهای موجود به منظور رسیدن به هدف یا هدف‌های مورد نظر است (حاجی محمد علی‌ه‌اء، ۱۳۸۶).

تصمیم‌گیری به معنی برگزیدن یک راه‌کنش از میان راه‌های مختلفی که برای اقدام وجود دارند (امیرکبیری، ۱۳۸۴، ص ۹۹). به عبارتی دیگر تصمیم‌گیری عبارت است از شناسایی و انتخاب یک مسیر کاری برای برخورد با یک مشکل یا استفاده از مزایای یک فرصت (محمودزاده و امین‌زاده، ۱۳۸۸). در عمل تصمیم‌گیری، طرحی برای کنترل متغیرهای مؤثر در رسیدن به اهداف لازم است. دلیل کنترل متغیرها نیز کوشش در رسیدن به اهداف تصمیم‌است (محرم‌زاده، ۱۳۸۶، ص ۵۳).

تصمیم‌گیری وسیله و ابزار برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل می‌باشد. یک فرآیند چند مرحله‌ای است که به انتخاب یک راه از میان راه‌های احتمالی دیگر منتهی می‌شود (لاری، ۱۳۸۰، ص ۱۸۸).

سازمان‌های ورزشی

هر سازمان هدفی دارد و متشکل از افرادی است که به شکلی گرد هم آمده‌اند (رابینز و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۱۶)، سازمان‌های ورزشی سازمان‌هایی هستند که در آن فعالیت‌های گروهی افراد سازمانی با توجه به هدف مشترکی که غالباً از اهداف ورزش نشأت می‌گیرد اعمال می‌گردد (حمیدی، ۱۳۷۸، ص ۸). تعریف عملیاتی: در پژوهش حاضر سازمان‌های ورزشی به فدراسیون‌های ورزشی و سازمان تربیت بدنی اطلاق می‌گردد.

مدیران

مدیران در جاهایی کار می‌کنند که آن را سازمان می‌نامند (رابینز و همکاران، ۱۳۸۶، ص ۱۶). مدیران ارشد از بیشترین قدرت و اختیارات برخوردار دارند. به طور معمول آنها مسئول کل سازمان یا بخش عمده‌ای از آن هستند (پارکز^۱ و همکاران، ۱۳۸۲، ص ۱۹۸).

تعریف عملیاتی: در پژوهش حاضر مدیران به عنوان افرادی که در سازمان‌های ورزشی در بخش ستادی مشغول به کار هستند، تعریف می‌شود.

فصل دوم

مبانی نظری و پیشینه

پژوهش

۲-۱- مقدمه

در چند دهه اخیر تکنولوژی مدرن اطلاعات بر موقعیت و عملکرد بسیاری از جوامع، سازمان‌ها و افراد اثرات قابل ملاحظه‌ای گذاشته است (حسن‌پور، ۱۳۸۶). پیشرفت‌های اخیر یک دهه اخیر در فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات، تمامی عرصه‌های زندگی بشری را تحت تأثیر قرار داده است. بنابراین کمتر موضوعی را می‌توان بدون توجه به فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات مطالعه کرد (سازمان تربیت بدنی، ۱۳۸۲).

در سازمان‌های ورزشی، فعالیت‌های گروهی افراد سازمانی با توجه به هدف مشترکی که غالباً از اهداف ورزش نشأت می‌گیرد، اعمال می‌گردد (محرم‌زاده، ۱۳۸۶، ص ۲۸۶). محیط در حال پیشرفت اجتماعی- ورزشی، باعث شده که مدیریت سازمان‌های ورزشی فرآیند بسیار پیچیده‌ای شود. در این زمینه رقابت پیشرونده‌ای وجود دارد. اشخاصی که در این فضا در حال کار کردن هستند بیش از پیش به داشتن یک پایگاه دانش وسیع و سپس ابزارهای مدیریتی مانند نرم‌افزار کامپیوتری متناسب نیازمند هستند تا آن ابزارها بتواند به آن‌ها بیش‌تر در محیط کارشان کمک رساند (گالاردو^۱ و همکاران، ۲۰۰۸). بنابراین فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات جمع‌آوری، تحلیل و ارزشیابی اطلاعات و انتقال آن‌ها را از یک نقطه به نقطه دیگر امکان‌پذیر می‌سازد و امکان دسترسی سریع به اطلاعات، کاهش هزینه، دقت، هماهنگی، رهبری زمان، بهبود کنترل و خدمات بهتر را موجب می‌شود (الوانی و خسروی، ۱۳۸۴).

با توجه به اهداف از پیش تعیین شده، این فصل در قالب دو بخش ارائه می‌شود. در بخش اول به بررسی مبانی نظری پژوهش در دو قسمت اصلی فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و تصمیم‌گیری پرداخته

1-Gallardo

می‌شود و در بخش دوم و پایانی به پیشینه پژوهش‌های انجام شده در حیطه‌ی فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات و تصمیم‌گیری توسط پژوهشگران ایران و جهان پرداخته خواهد شد.

۲-۲- مبانی نظری پژوهش

در فرآیند پژوهش مانند سایر فرآیندهای زندگی، شایسته است که قبل از هر گونه تلاش برای یافتن پاسخی برای پرسش پژوهش، نتیجه تلاش‌های سایرین در این رابطه مطالعه و بررسی شود تا از صرف وقت، هزینه و پیمودن راهی که احتمالاً پیش از ما پیموده شده است، جلوگیری به عمل آید. انتخاب منابع مناسب برای مرور مبانی نظری با استفاده از مقالات، مجلات علمی-پژوهشی، پایان‌نامه‌های دانشگاهی، کتب و سایت‌های اینترنتی مناسب میسر گردید.

۲-۲-۱- سازمان‌های ورزشی مورد پژوهش

۲-۲-۱-۱- سازمان تربیت‌بدنی جمهوری اسلامی ایران

نخستین ارگان رسمی عهده‌دار تربیت بدنی و ورزش در سال ۱۳۱۳ با عنوان انجمن ملی تربیت بدنی و پیشاهنگی ایران بوجود آمد که دارای نماینده و شعباتی در مراکز استان‌ها، فرمانداری‌های کل، شهرستان‌ها و بخش‌ها بود. در حال حاضر سازمان تربیت بدنی به عنوان متولی تربیت بدنی و ورزش کشور و یکی از سازمان‌های تابعه ریاست جمهوری، در چارچوب اهداف و سیاست‌های مصوب خود فعالیت دارد (هنری، ۱۳۸۲، صص ۱۷۶ و ۱۷۷).

وظایف اصلی سازمان تربیت بدنی

- الف- توسعه و تعمیم ورزش و پرورش نیروی بدنی و تقویت روحیه سالم در افراد کشور.
- ب- تعلیم و تربیت مربی و معلم ورزش در سراسر کشور.
- ج- تأسیس و تجهیز و اداره ورزشگاه‌ها، استادیوم‌ها، اردوگاه‌ها، دریا بارها (پلاژها)، میدان‌ها، مراکز اسکی و سایر مراکز ورزشی تابع سازمان تربیت بدنی و کمک به توسعه آن‌ها.